

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010.

TÁRSADALOMISMERET

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

Projekt

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Projekttemák

1. Befejeződött a rendszerváltás?

5. oldal

- Végezzen összehasonlító elemzést politológiai álláspontokról!
- Mérje fel különböző generációhoz tartozók körében, hogy számukra mit hozott a rendszerváltás, miben látják a jelentőségét!

2. A társadalmi egyenlőtlenségekről

12. oldal

- Ismertesse a társadalmi egyenlőtlenségek legfontosabb típusait, kialakulásuk okait és következményeit!
- Szervezzon vitafórumot, kerekasztal-beszélgetést, olyan rendezvényt, ahol a résztvevők a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére alkalmas lehetséges megoldásokat keresik!

3. Az extrém sportok népszerűsége

20. oldal

- Gyűjtsön pro és kontra érveket az extrém sportokkal kapcsolatban!
- Készítsen felmérést az extrém sportot űzők és az e területen tevékenykedő orvosok körében az ilyen típusú tevékenységek lehetséges pozitív és negatív következményeiről!

Az elkészült projektmunka értékelése

A projektkészítés folyamatának értékelését minden műfajcsoportban az alábbiak szerint végezzük!

I. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan 30 pont adható.)

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében	Projektmunkájának témáját önállóan dolgozza fel.	2		
Konzultációkon való részvétel	Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés a munka elkészítéséhez.	4		
K O M P E T E N C I Á K	Az információk kezelése, probléma-felismerés, problémamegoldóképesség, széleskörű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A munkanapló folyamatos vezetése. 4 • Portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. 2 • Írásban megfogalmazta hipotézisét vagy célkitűzését, bemutatta a téma kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációkat, és indokolta a témaválasztást. 2 • Tervezet, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. 2 • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. 2 • Nyersvázlat, illetve részfejezet elkészítése. 2 		
	Nyelvi kultúra, kommunikációértő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. 2 • A konzulenssel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. 2 • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. 4 • A munkanapló, a tervezet tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 2 		
	Összesen		30	

II. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez (Maximálisan 50 pont adható.)

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése (50 pont)
2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése
  2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)
  2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése (40 pont)
3. Szervezésen alapuló projekt
  3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)
  3. b) A lebonyolítás módjának értékelése (20 pont)

Szóbeli vizsga

A projektmunka megvédésének értékelése (Maximálisan 20 pont)

Megjegyzés: Az értékelő tanárnak az útmutatóban található értékelő lapokból lehetősége van annyi példányt másolni, amennyi a vizsgázók száma, ezáltal külön egyéni értékelő lapot nem kell készítenie. (A szóbeli vizsga másik feladatának, a tétel kifejtésének értékelési szempontjait a vizsgáztató iskolának kell elkészítenie.)

A vizsgázó a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a vizsgamunkáját. A védelem során a vizsgázó röviden bemutatja az általa elkészített projektet, és válaszol a vizsgabizottság által feltett kérdésekre.

A vizsgabizottság, illetve az elnök előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védelem alkalmával a portfólióban található anyagok (hipotézis, terv, hálóterv, nyersvázlat, bibliográfia stb.) bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátoríthatja.

A vizsgázó projektmunkájának bemutatását az értékelő tanár – a rendelkezésre álló kevés idő miatt – megszakíthatja, hogy maradjon elegendő idő a bizottság kérdéseire is. A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha a bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra az érettségiző nem tudja a választ.

A projektmunka megvédésének értékelésekor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

	Maximális pont	Adott pont
A vizsga tartalmának és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása	6	
A projektkészítés során szerzett egyéni tapasztalatok ismertetése	4	
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása	4	
A vizsgabizottság által feltett 2-4 kérdés megválaszolása, témataartás, lényegkiemelés	4	
A felelet felépítettsége, nyelvhelyesség	2	
Összesen	20	

Megjegyzés: Amennyiben a vizsgabizottság úgy ítéli meg, hogy a projektmunka nem önálló szellemi terméke a vizsgázónak, akkor a vizsgabizottság jelzése után az iskola igazgatója a 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet 23. § (2) bekezdés alapján járjon el!

1. projekttema: Befejeződött a rendszerváltás?

1. Az írásos dolgozat típusú projekt értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
A dolgozat egyedisége	A vizsgázó az érettségi dolgozatot maga írta, az saját egyedi szellemi terméke. A másoktól átvett gondolatokat, szövegeket jól elkülönítette saját gondolataitól, azok szerzőit, eredetét pontosan feltüntette.	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozat terjedelme megfelel az érettségi elvárásainak • A dolgozat esztétikus, szabványos formátumú. Táblázatai, ábrái áttekinthetőek, címmel ellátottak. • A vizsgaművet fejezetekre, azokon belül bekezdésekre osztja, a lényegi részeket kiemeli. • A szöveg nyelvtanilag és nyelvhelyességi szempontból is pontos, igényes. Gördülékenyen, olvasmányosan fogalmaz, érződik rajta az egyéni stílus, hangvétel. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani hibát. 	2 2 2 6		
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	• A vizsgázó által adott cím összhangban van a rendszerváltás vizsgálatának témájával, figyelemfelkeltő, ötletes, jelzi a kutatási irányt.	2	
	A feladat megértése, a probléma felismerése, probléma-megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt tartalma megfelel a rendszerváltás szociológiai feldolgozásának. Nem történelmi eseményeket mutat be, ír le, hanem saját felmérést összegez, vagy publikációkat elemez, különböző álláspontokat hasonlít össze. • A projektmunka tartalmaz önálló, kutatási jellegű tevékenységet, mely lehet interjú, felmérés, adatgyűjtés, szakirodalmi áttekintés, médiakutatás, eset-, illetve álláspontelemzés a rendszerváltás értékelésével kapcsolatban stb. 	4 4	
	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó megfelelően alkalmazza a témához kapcsolódó elméleti ismereteit. Információit több különböző műveltségi területről (politológia, szociológia, gazdaság stb.) szerzi, azokat ötvözi. • Pontosán hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű értő feldolgozása). • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például állam, mobilitás, érték, párt, választás, kampány, politikai pluralizmus, szabadság, középosztály, válság, identitás. 	6 2 2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó dolgozatában kiemeli a lényegi elemeket, megtalálja a legfontosabb összefüggéseket napjaink társadalmi változásai és a történelmi események kapcsán. Feltárhatja, hogy az egyéni életsorsváltozások, pártpreferenciák mennyiben befolyásolják a rendszerváltással kapcsolatos attitűdöket. • A vizsgázó képes társadalmi, politológiai, szociológiai, gazdasági összefüggések meglátására a rendszerváltás témakörében. • Képes következtetések, általános érvényű tanulságok levonására is témájával kapcsolatban. Médiából vett, vagy saját példával illusztrálja mondanivalóját. 	2	
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkát célkitűzésre vagy hipotézis megfogalmazására építi, és ennek irányában végez vizsgálatot, kutatást, médiából vett vagy szakirodalmi tájékozódást. • A dolgozatban sor kerül a hipotézis vagy a kutatási cél megvalósulásának értékelésére, a rendszerváltással kapcsolatos összefoglaló gondolatok leírására. 	2	
			2	
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a vizsgázó lakóhelyén, környezetében végzett kutatásokhoz vagy aktuális szakirodalomhoz.	2	
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, a vizsgázó képes világosan és szakszerűen kifejezni gondolatait a rendszerváltás témakörében.	4	
Összesen:			50	

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Szempontok			Maximális pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a rendszerváltás politológiai vagy szociológiai megítélésének bemutatását tűzte ki célul, és értékelte is a célkitűzése megvalósítását.	2	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes észrevenni és bemutatni azokat a politológiai és szociológiai folyamatokat, amelyek a rendszerváltással kapcsolatos attitűdök kialakulásához vezettek, illetve magyarázzák azokat. Ebben különös figyelmet fordít a rendszerváltás társadalmi megítélésére, annak ellentmondásaira.	2	
	A projektmunka elméleti megalapozása	A rendszerváltás történelmi, szociológiai, politológiai elméleti hátterének tanulmányozását tükrözi az elkészített bibliográfia. A feldolgozott szakirodalom ismerete megjelenik írásában. A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például politológia, pluralizmus, állam, pártállam, demokrácia, demokratikus deficit stb. Választott műfajának megismerése érdekében is olvasott szakirodalmat, és arra hivatkozik is érettségi dolgozatában.	4	
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés olvasmányos, gördülékeny, tagolt, követhető.	2	
Összesen:			10	

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészült vizsgadarab a vizsgázó saját szellemi alkotása. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt. Az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére. 	6		
	<ul style="list-style-type: none"> A szerző megfogalmazza saját véleményét, tapasztalatait is a rendszerváltás megítélésével kapcsolatban. 	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamunka formailag megfelel az érettségi követelményeinek, a felhasznált eszközöknek, az alkalmazott műfajnak megfelelő esztétikai minőséget hordoz. 	4		
	<ul style="list-style-type: none"> A multimédiás produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> Képi és hangvilága jól szerkesztett; ha van, szövege szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	2		
K	Szakma-	A vizsgázó által adott cím összhangban van a rendszerváltás témájával; figyelemfelkeltő, ötletes.	2	
O	ilag			
M	megala-	A munka tartalma megfelel a rendszerváltás megítélését bemutató témának: pozitív és negatív attitűdök, vélemények egyaránt megfogalmazódnak. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	2	
P	pozott			
E	címadás			
T	A feladat			
E	megértése			
N				
C				
I				
Á				
K				

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontos. A vizsgázó képes gazdasági, pártpreferenciális, szociológiai ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére Feltárhatja, hogy az egyéni felfelé vagy lefelé irányuló társadalmi mobilitás mennyiben befolyásolja a véleményformálást. • A projektmunkában a rendszerváltás megítélését több szempontból vizsgálja, ábrázolja. Audiovizuális eszközök segítségével képes a véleménykülönbségek megfelelő bemutatására. 	4	
	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. Ábrázolásában a történelmi események objektív bemutatására törekszik. Különbséget tud tenni az ezekkel kapcsolatos egyéni vélemények és történelmi tények között. • A médiaismeretet, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (például képnyelv vagy hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	4	
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, aktuális, kötődik a vizsgázó környezetének valóságához. Ha interjúkat készített, törekszik többfajta társadalmi státusú, eltérő pártpreferenciájú, esetleg eltérő életkorú egyén véleményének rögzítésére.	2	
	Összesen		40	

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló produktuma, és mit végzett a többi résztvevő. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat, a felkészülés során elsajátított elméleti ismereteket, illetve a rendezvény jelentőségét az adott közösség számára.	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	• Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos, áttekinthető, bekezdésekre osztott. A szöveg logikusan felépített, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	4	
	• A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, táblázatai áttekinthetőek, illusztrációi ízlésesek.	2	
	• Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait, tartalmaz saját jegyzeteket, irodalomjegyzéket.	2	
Célmeghatározás és Mértékelés	• Az írásos anyag a szervezőmunka céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat, a szervezés célját, a lehetséges kimenetelt.	4	
	• Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére.	2	
A logikai kapcsolatok felismerése, kiemelés	• A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó képes ok-okozati kapcsolatok, összefüggések feltárására a rendszerváltással kapcsolatban. Kiemelheti például a rendezvényeken megszólalók társadalmi státusának vagy életkorának jelentőségét, illetve azon gazdasági mikrokörnyezeti jellemzőket, melyek befolyásolják a véleményalkotást.	2	
	• A vizsgázó írásos anyagában a lényegi elemek kiemelt szerepet kaptak, azok jól megfoghatóak.	2	
A projektmunka elméleti megalapozása	• Az elkészített bibliográfia a rendszerváltás megítélésével kapcsolatos pro és kontra érvek megismerését, a politológiai, történelmi háttértudás elméleti megalapozását, illetve a szervezéshez kapcsolódó jogi és marketing ismeretek elsajátítását biztosítja, azokat a vizsgázó megfelelően alkalmazza.	4	
	• Bemutatja a szervezés személyi, mikrokörnyezeti és gazdasági feltételeit.	4	
Összesen		30	

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményező-képesség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő a csatolt portfólióban dokumentált, az elvárhatónak megfelelő mennyiségű (30-35 óra).	2	
	A tanuló motiváltsága, személyes bevonódása megjelenik; önálló ötletei, javaslatai vannak. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként vagy munkatársként, megfigyelő vagy cselekvő résztvevőként.	4	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	• A rendezvény, esemény, műsor meghirdetése, a figyelem felkeltése ötletes, akár többfajta információhordozót is használ.	2	
	• A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra, kapcsolatteremtésre. Jól választja ki a célcsoportot, számára idegen környezetben is jól kommunikál.	2	
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	• A rendszerváltáshoz kapcsolódó kiállítás, előadások, rendezvények szervezéséhez, lebonyolításához szükséges időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. A helyszín/helyszínek megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása is megtörtént.	2	
	• A vizsgázó a rendezvény megvalósításához kapcsolódó intézményeket, szervezeteket, azok működésének sajátosságait ismeri.	2	
	• A rendezvény lebonyolítása után levonta a tanulságokat, és összefoglalta az eredményeket.	2	
Helyzetfelismerő, konfliktuskezelő és problémamegoldó-képesség	• A vizsgázó a rendezvény szervezését és megtartását gátló, zavaró tényezők kiküszöbölésére (esőnap, tartalékhelyszín, áramhiány, rendzavarás stb.) felkészült.	2	
	• Az érettségiző a váratlanul felmerült problémák, helyzetek, a program kapcsán keletkező feszültségek kezelését meg tudta oldani. Reagált a segítők és résztvevők ötleteire, képes volt az akadályok leküzdésére.	2	
Összesen		20	

---

2. projekttema: A társadalmi egyenlőtlenségekről

1. Az írásos dolgozat típusú projekt értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	A dolgozatot az érettségiző önállóan készíti el. Az idézeteket, szakirodalmi hivatkozásokat pontosan feltünteti.	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	• A dolgozat terjedelme megfelel az érettségi elvárásainak.	2	
	• A dolgozat megjelenése esztétikus, szabványos formátumú, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz. Táblázatai, ábrái áttekinthetőek, címmel ellátottak.	2	
	• A vizsgamű arányosan tagolt, a lényegi részeket az érettségiző megfelelően kiemelte.	2	
	• A szöveg nyelvtani és nyelvhelyességi szempontból is pontos, igényes. Gördülékenyen, olvasmányosan fogalmaz, érződik rajta az egyéni stílus, hangvétel. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani hibát.	6	

K O M P E T E N C I Á K	<p>Szakmailag megalapozott címadás A feladat megértése, a probléma felismerése, probléma-megoldás keresése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó által adott cím összhangban van a társadalmi egyenlőtlenségek témájával, figyelemfelkeltő, ötletes. Rámutat a társadalmi egyenlőtlenségek okaira vagy a jövőbeli változtatás szükségességére. • A projekt tartalma megfelel a társadalmi egyenlőtlenségek témájának. A középpontba a társadalmi egyenlőtlenségek különböző típusait állítja, ezek mellé társadalmi okokat rendel, bemutatja az egyenlőtlenségek megjelenésének formáit. Kitérhet a legjellemzőbbnek tartott egyenlőtlenségek (nemek, etnikai csoportok, vallási hovatartozás stb.) részletes elemzésére, meglátjuk okainak vizsgálatára, a demokratikus értékrend és a társadalmi egyenlőtlenségek viszonyának elemzésére. Vizsgálhatja az utóbbi két évtized változásait és a tendenciákat. • A projektmunka tartalmaz önálló, kutatási jellegű tevékenységet, mely lehet interjú, felmérés, adatgyűjtés, statisztikai adatok elemzése, szakirodalmi áttekintés, médiakutatás, esetelemzés stb. 	2	
	<p>A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó megfelelően alkalmazza a témához kapcsolódó elméleti ismereteit. Információit több különböző műveltségi területéről (például szociológia, emberi jogok, esélyegyenlőség) szerzi, azokat ötvözi. • Pontosan hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű értő feldolgozása). • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például társadalmi egyenlőtlenségek, társadalmi különbségek, társadalmi rétegződés, szegénység, előítélet, az egyén helyzete, munkaerő-piaci helyzet, vagyon, jövedelmi viszonyok, hátrány, társadalmi modell. 	4	4
			6	
			2	
			2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó dolgozatában kiemeli a lényegi elemeket, megtalálja a legfontosabb összefüggéseket napjaink társadalmi, gazdasági, jellemzői és a társadalmi egyenlőtlenségek között. Képes különbséget tenni egyéni és társadalmi okok között, elkülöníti az okokat és különbségeket, rávilágít a helyzet hosszú távú problémáira, az egészségesebb társadalmi modell mibenlétére. • A vizsgázó képes társadalmi, gazdasági, oktatási, egészségügyi kulturális összefüggések felismerésére. • Képes következtetések, általános érvényű tanulságok levonására is a témájával kapcsolatban. Médiából vett, vagy saját példával illusztrálja mondanivalóját. 	2	
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt munkát célkitűzésre vagy hipotézis megfogalmazására építi, és ennek irányában végez vizsgálatot, kutatást, médiából vett vagy szakirodalmi tájékozódást. • A dolgozatban sor kerül a hipotézis vagy a kutatási cél megvalósulásának értékelésére, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésével kapcsolatosan. 	2	
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a vizsgázó lakóhelyén, környezetében megfigyelhető jelenségekhez. A kérdést nem elvontan, hanem konkrét esetek, sorshelyzetek bemutatásán, okaik feltárásán keresztül vizsgálja.	2	
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, a vizsgázó képes világosan és szakszerűen kifejezni gondolatait a témáról.	4	
	Összesen:			50

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a társadalmi egyenlőtlenségek megjelenése gazdasági, földrajzi, egészségügyi vagy szociológiai háttérének bemutatását tűzte ki célul, és értékelte is a célkitűzés megvalósítását.	2	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes észrevenni és bemutatni azokat a társadalmi, gazdasági és szociológiai folyamatokat, amelyek a társadalmi egyenlőtlenségek kialakulását, fennmaradását magyarázzák. Ebben különös figyelmet fordít például a kirekesztés problémájára, a fogyatékkal élők igényeinek negligálására, a nők alulreprezentáltságára a vezetők között.	2	
	A projekt-munka elméleti megalapozása	A vizsgázó összefüggő, logikus elméleti háttérrel, magyarázatot ad a társadalmi egyenlőtlenségek bemutatásához. A társadalmi, jogi elméleti háttér tanulmányozását tükrözi az elkészített bibliográfia, és a feldolgozott szakirodalom ismerete megjelenik írásában. A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például kirekesztés, kisebbségi jog, fogyatékkal élő, előítélet, diszkrimináció, pozitív diszkrimináció, társadalmi különbségek, társadalmi rétegződés, szegénység, előítélet, az egyén helyzete, munkaerő-piaci helyzet, vagyon, jövedelmi viszonyok.	4	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés olvasmányos, gördülékeny, tagolt, követhető.	2		
Összesen		10		

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	• Az elkészült vizsgadarab a vizsgázó saját szellemi alkotása. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti.	2		
	• A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt. Az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére.	6		
	• A szerző megfogalmazza saját véleményét a társadalmi egyenlőtlenségek okaival, következményeivel, csökkentésének módjával kapcsolatban.	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	• A vizsgamunka formailag megfelel az érettségi követelményeinek, a felhasznált eszközöknek, az alkalmazott műfajnak, és megfelelő esztétikai minőséget hordoz.	4		
	• A multimédiás produktum terjedelme megfelel az előírtaknak.	2		
	• Képi és hangvilága jól szerkesztett; ha van, szövege szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát.	2		
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A vizsgázó által adott cím összhangban van a társadalmi egyenlőtlenségek témájával; figyelemfelkeltő, ötletes.	2	
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a társadalmi egyenlőtlenségek okait, csökkentésének módjait bemutató témának: szociológiai, társadalmi stb. szempontból elemezte a helyzetet. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	2	
	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	• A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó képes társadalmi ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére a témakörében. • A projektmunkában a társadalmi egyenlőtlenségek jelenségkörét több szempontból vizsgálja, ábrázolja.	4 4	

A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. Leírhatja, hogy társadalmi egyenlőtlenségeknek lehetnek gazdasági, társadalmi okai, illetve bizonyos esetekben egyéni helyzetből, fogyatékosságból eredeztethető. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> • A médiaismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (például képnyelv vagy hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázs technika) megfelelően alkalmazza. 	4	
A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, aktuális, kötődik a vizsgázó környezetének valóságához.	2	
Összesen		40	

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló produktuma, és mit végzett a többi résztvevő. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat, a felkészülés során elsajátított elméleti ismereteket, illetve a rendezvény jelentőségét az adott közösség számára.	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos, áttekinthető, bekezdésekre osztott. A szöveg logikusan felépített, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, táblázatai áttekinthetőek, illusztrációi izlések. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait, tartalmaz saját jegyzeteket, irodalomjegyzéket. 	2	
Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a szervezőmunka céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat, a szervezés célját, a lehetséges kimenetelt. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére. 	2	
A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes ok-okozati kapcsolatok, összefüggések feltárására a társadalmi egyenlőtlenségek hosszú távra állandósulásával kapcsolatosan. Társadalmi és földrajzi adottságokat vehet egybe, több generáción átívelő szociológiai helyzetet elemezhet, az egészségügyi és a gazdasági helyzet között korrelációt fedezhet fel. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó írásos anyagában a lényegi elemek kiemelt szerepet kaptak, azok jól megfoghatóak. 	2	
A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészített bibliográfia a társadalmi egyenlőtlenségekkel kapcsolatos háttértudás elméleti megalapozását bizonyítja, illetve a szervezéshez kapcsolódó jogi és marketing ismeretek elsajátítását segíti, azokat a vizsgázó megfelelően alkalmazza. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> Bemutatja a szervezés személyi, mikrokörnyezeti és gazdasági feltételeit. 	4	
Összesen		30	

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményező-képesség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő a csatolt portfólióban dokumentált, az elvárhatónak megfelelő mennyiségű (30-35 óra).	2	
	A tanuló motiváltsága, személyes bevonódása megjelenik; önálló ötletei, javaslatai vannak. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként vagy munkatársként, megfigyelő vagy cselekvő résztvevőként.	4	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény, esemény, műsor meghirdetése, a figyelem felkeltése ötletes, akár többfajta információhordozót is használ. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra, kapcsolatteremtésre. Jól választja ki a célcsoportot, számára idegen környezetben is jól kommunikál. 	2	
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A társadalmi egyenlőtlenségek bemutatásához kapcsolódó kiállítás, előadások, rendezvények szervezéséhez, lebonyolításához szükséges időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. A helyszín/helyszínek megválasztása, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó a rendezvény megvalósításához kapcsolódó intézményeket, szervezeteket, azok működésének sajátosságait ismeri. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény lebonyolítása után levonta a tanulságokat, és összefoglalta az eredményeket. 	2	
Helyzetfelismerő, konfliktuskezelő és problémamegoldóképesség	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó a rendezvény szervezését és megtartását gátló, zavaró tényezők kiküszöbölésére (szereplő lemondása, távolmaradása, esőnap, tartalékhelyszín, áramhiány, rendzavarás stb.) felkészült. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> Az érettségiző a váratlanul felmerült problémákat, helyzeteket, a program kapcsán keletkező feszültségek kezelését meg tudta oldani. Reagált a segítők és résztvevők ötleteire, képes volt az akadályok leküzdésére. 	2	
Összesen		20	

3. projekt téma: Az extrém sportok népszerűsége

1. Az írásos dolgozat típusú projekt értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
A dolgozat egyedisége	A dolgozatot az érettségiző önállóan készíti el. Az idézeteket, szakirodalmi hivatkozásokat pontosan feltünteti.	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	• A dolgozat terjedelme megfelel az érettségi elvárásainak.	2		
	• A dolgozat esztétikus, szabványos formátumú. Táblázatai, ábrái áttekinthetőek, címmel ellátottak.	2		
	• A vizsgaművet fejezetekre, azokon belül bekezdésekre osztja, a lényegi részeket kiemeli.	2		
	• A szöveg nyelvtanilag és nyelvhelyességileg is pontos, igényes. Gördülékenyen, olvasmányosan fogalmaz, érződik rajta az egyéni stílus, hangvétel. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani hibát.	6		
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	• A vizsgázó által adott cím összhangban van az extrém sportok népszerűségének témájával, figyelemfelkeltő, ötletes. Megragadja az extrém sport jelenségkörének ellentmondásait, kettősségeit.	2	
	A feladat megértése, a probléma felismerése, problémamegoldás keresése	• A projekt tartalma megfelel az extrém sportok témájának. A középpontban azok a lélektani és szociológiai okok, motivációk, folyamatok állnak, melyek az extrém sportok egyre növekvő népszerűségét indokolják. Dolgozatában ezeket előítélet-mentesen, tárgyilagosan járja körül, mutatja be. • A projektmunka tartalmaz önálló, kutatási jellegű tevékenységet, mely lehet interjú, felmérés, adatgyűjtés, szakirodalmi áttekintés, médiakutatás, esetelemzés stb.	4	
K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	• A vizsgázó megfelelően alkalmazza a témához kapcsolódó elméleti ismereteit. Információit több különböző műveltségi területről szerzi, azokat ötvözi (sportpszichológia, szociológia, szociálpszichológia, történelem stb.). • Pontos hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű értő feldolgozása). • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például élménykereső vagy veszélykereső viselkedés, kockázatvállalás, társadalmi presztízs, státuszszimbólum, identitás-keresés, versengés stb.	6	
		• Pontosan hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű értő feldolgozása).	2	
		• A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például élménykereső vagy veszélykereső viselkedés, kockázatvállalás, társadalmi presztízs, státuszszimbólum, identitás-keresés, versengés stb.	2	

	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó dolgozatában kiemeli a lényegi elemeket, megtalálja a legfontosabb összefüggéseket napjaink társadalmi változásai és az extrém sportok népszerűségének növekedése kapcsán. Feltárhatja, hogy az aktív életmód fontos az egészségmegőrzés szempontjából, de az extrém sportok kockázati tényezőket is magukban rejtnek. Népszerűségük egyrészt pszichológiai okokkal magyarázható: szubkultúrával való azonosulás az identitáskeresés kapcsán, élménykeresés, kitűnni vágyás, bátorságpróba. Szociológiailag megragadva a kérdést, megvizsgálhatja az extrém sportok társadalmi presztízsét (exkluzivitás, magas árak, kifejlett technológia); az életkor, társadalmi csoport jellemzőit, amelyekben leginkább népszerűek ezek a tevékenységi formák. • A vizsgázó képes társadalmi, pszichológiai, kulturális összefüggések felismerésére az extrém sportok népszerűségének témakörében. • Képes következtetések, általános érvényű tanulságok levonására is a témájával kapcsolatban. Médiából vett vagy saját példával illusztrálja mondanivalóját. 	2	
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkát célkitűzésre vagy hipotézis megfogalmazására építi, és ennek irányában végez vizsgálatot, kutatást, médiából vett vagy szakirodalmi tájékozódást. • A dolgozatban sor kerül a hipotézis vagy a kutatási cél megvalósulásának értékelésére, az extrém sportok népszerűségére vonatkozó összefoglaló gondolatok leírására. 	2	
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a vizsgázó lakóhelyén, környezetében megfigyelhető jelenségekhez. A kérdést nem elvontan, hanem konkrét események, viselkedésformák bemutatásán, okaik feltárásán keresztül vizsgálja.	2	
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, a vizsgázó képes világosan és szakszerűen kifejezni gondolatait az extrém sportok témakörében.	4	
Összesen:			50	

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Szempontok			Maximális pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag az extrém sportok népszerűségének lélektani vagy szociológiai hátterének bemutatását tűzte ki célul, és értékelte is a célkitűzés megvalósítását.	2	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes észrevenni és bemutatni azokat a pszichológiai és szociológiai folyamatokat, amelyek az extrém sportok növekvő népszerűségét megmagyarázzák. Ebben különös figyelmet fordít az extrém sportok társadalmi megítélésére, annak ellentmondásaira, kettősségére. Érveket sorol fel a pozitív és negatív oldalon egyaránt. Megfogalmazza, hogy melyek a kockázati tényezők; hogy milyen előnyöket nyújthat az extrém sportokban résztvevőknek ez a tevékenység.	2	
	A projektmunka elméleti megala- pozása	A vizsgázó összefüggő, logikus elméleti háttérrel, magyarázatot ad az általa bemutatott extrém sportok bemutatásához. A sportpszichológia, sport-szociológia elméleti hátterének tanulmányozását tükrözi az elkészített bibliográfia. A feldolgozott szakirodalom ismerete megjelenik írásában. A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például élménykereső vagy veszélykereső viselkedés, kockázatvállalás, társadalmi presztízs, státusszimbólum, identitáskeresés, versengés.	4	
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés olvasmányos, gördülékeny, tagolt, követhető.	2	
Összesen			10	

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	• Az elkészült vizsgadarab a vizsgázó saját szellemi alkotása. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti.	2		
	• A projekt munka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt. Az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére.	6		
	• A szerző megfogalmazza saját véleményét, tapasztalatait is az extrém sportok népszerűségével kapcsolatban.	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	• A vizsgamunka formailag megfelel az érettségi követelményeinek, a felhasznált eszközöknek, az alkalmazott műfajnak megfelelő esztétikai minőséget hordoz.	4		
	• A multimédiás produktum terjedelme megfelel az előírtaknak.	2		
	• Képi és hangvilága jól szerkesztett; ha van, szövege szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát.	2		
K	Szakmailag megalapozott címadás	A vizsgázó által adott cím összhangban van az extrém sportok népszerűségének témájával; figyelemfelkeltő, ötletes.	2	
P E T E N C I Á K	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel az extrém sportok népszerűségét bemutató témának: az élménykereső viselkedést, a megnövekedett társadalmi presztízst, a státusszimbólumot, a kitűnni vágyást, vagy az identitáskeresést mint mögöttes hajtóerőt állítja a középpontba. Betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó képes pszichológiai, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére az extrém sportok népszerűsége témakörében. Feltárhatja, hogy az aktív életmód fontos az egészségmegőrzés szempontjából, de az extremitások kockázati tényezőket is magukban rejtnek. Népszerűségük egyrészt pszichológiai okokkal magyarázható: szubkultúrával való azonosulás az identitáskeresés kapcsán, élménykeresés, kitűnni vágyás, bátorságpróba. Szociológiailag megragadva a kérdést, megvizsgálhatja az extrém sportok társadalmi presztízsét (exkluzivitás, magas árak, kifejlett technológia); az életkor, a társadalmi csoportok jellemzőit, amelyekben leginkább népszerűek ezek a tevékenységi formák. • A projektmunkában az extrém sportok jelenségkörét több szempontból vizsgálja, ábrázolja. 	4	
	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. Leírhatja, hogy az extrém sportok milyen pszichológiai vagy szociológiai okok miatt ilyen népszerűek, például az élménykereső viselkedés, az önazonosság keresése, a megnövekedett társadalmi presztízs, a nonkonformizmus. • A médiaismeretet, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (például képnyelv vagy hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika) megfelelően alkalmazza. 	4	
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, aktuális, kötődik a vizsgázó környezetének valóságához.	2	
	Összesen		40	

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. Egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló produktuma, és mit végzett a többi résztvevő. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat, a felkészülés során elsajátított elméleti ismereteket és a rendezvény jelentőségét az adott közösség számára.	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos, áttekinthető, bekezdésekre osztott. A szöveg logikusan felépített, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, táblázatai áttekinthetőek, illusztrációi ízlésesek. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait, tartalmaz saját jegyzeteket, irodalomjegyzéket. 	2	
Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a szervezőmunka céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő feladatokat, a szervezés célját, a lehetséges kimenetelt. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére. 	2	
A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. A vizsgázó képes ok-okozati kapcsolatok, összefüggések feltáráására az extrém sportok népszerűségével kapcsolatban. Kiemelheti például a társadalmi státusz vagy az életkor jelentőségét, illetve azon személyiségjellemzőket, melyek kedveznek a nem szokványos sportolási formák választásának. 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó írásos anyagában a lényegi elemek kiemelt szerepet kaptak, azok jól megfoghatóak. 	2	
A projekt-munka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészített bibliográfia az extrém sportok népszerűségével kapcsolatos pro és kontra érvek, a háttértudás elméleti megalapozását, illetve a szervezéshez kapcsolódó jogi és marketing ismeretek elsajátítását segíti, azokat a vizsgázó megfelelően alkalmazza. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> Bemutatja a szervezés személyi, mikrokörnyezeti és gazdasági feltételeit. 	4	
Összesen		30	

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményezőképeség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő a csatolt portfólióban dokumentált, az elvárhatónak megfelelő mennyiségű (30-35 óra).	2	
	A tanuló motiváltsága, személyes bevonódása megjelenik; önálló ötletei, javaslatai vannak. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként vagy munkatársként, megfigyelő vagy cselekvő résztvevőként.	4	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	• A rendezvény, esemény, műsor meghirdetése, a figyelem felkeltése ötletes, akár többfajta információhordozót is használ.	2	
	• A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra, kapcsolatteremtésre. Jól választja ki a célcsoportot, számára idegen környezetben is jól kommunikál.	2	
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	• Az extrém sportok népszerűségét bemutató vagy ahhoz kapcsolódó kiállítás, előadások, rendezvények szervezéséhez, lebonyolításához szükséges időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. A helyszín/helyszínek megválasztása, a költségigények meghatározása megfelelő módon történt meg.	2	
	• A vizsgázó a rendezvény megvalósításához kapcsolódó intézményeket, szervezeteket, azok működésének sajátosságait ismeri.	2	
	• A rendezvény lebonyolítása után levonta a tanulságokat, és összefoglalta az eredményeket.	2	
Helyzetfelismerő, konfliktuskezelő és problémamegoldóképesség	• A vizsgázó a rendezvény szervezését és megtartását gátló, zavaró tényezők kiküszöbölésére (esőnap, tartalékhelyszín, áramhiány, rendzavarás stb.) felkészült.	2	
	• Az érettségiző a váratlanul felmerült problémák, helyzetek, a program kapcsán keletkező feszültségek kezelését meg tudta oldani. Reagált a segítők és résztvevők ötleteire, képes volt az akadályok leküzdésére.	2	
Összesen		20	